

Briuselis, 2022 12 07
SWD(2022) 396 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[...]

pridedamas prie

pasiūlymo dėl Direktyvos

kuria suderinami tam tikri bankroto teisės aspektai

{COM(2022) 702 final} - {SEC(2022) 434 final} - {SWD(2022) 395 final}

Būtinybė imtis veiksmų

Nemokumo procedūromis siekiama užtikrinti tvarkingą finansinių ir ekonominių sunkumų patiriančių įmonių likvidavimą arba restruktūrizavimą. ES jau yra priėmusi teisės aktų nemokumo srityje. Tačiau esami ES teisės aktai apima tik nemokumo grėsmės ir skolų nurašymo priemones (numatytas neseniai priimtoje Restruktūrizavimo ir nemokumo direktyvoje) ir taisykles dėl taikytinos teisės tarpvalstybinėse nemokumo bylose (nustatytas Nemokumo reglamente). Todėl valstybių narių materialinė nacionalinė nemokumo teisė vis dar labai skiriasi.

Dideli nacionalinių nemokumo režimų skirtumai yra nemenka kliūtis ES bendrajai kapitalo rinkai. Jie kelia sunkumų tarpvalstybiniams investuotojams, kurie turi gauti informacijos apie 27 nemokumo įstatymus ir gebėti juos palyginti, kad galėtų į juos atsižvelgti priimdami investavimo sprendimus (ir tai įtraukti į kapitalo sąnaudas). Be to, nacionalinių nemokumo režimų veiksmingumas tebėra skirtingas, visų pirma kalbant apie laiką, kurio reikia įmonei likviduoti, ir vertę, kurią galiausiai galima susigrąžinti. Iš šiamo poveikio vertinime analizuojamų duomenų šaltinių matyti, kad kai kuriose valstybėse narėse taikomoms procedūroms gerokai dažniau būdingas vėlavimas ir jos yra kur kas mažiau veiksmingos nei geriausių rezultatų pasiekusiose ES šalyse. Šis skirtumas glaudžiai susijęs su mažu nemokumo procedūrų rezultatų nuspėjamumu, dėl kurio investuotojai patiria daugiau informacijos ir mokymosi išlaidų ir kuris yra didelė kliūtis tarpvalstybinėms investicijoms. Tai galiausiai trukdo veiksmingai paskirstyti kapitalą ir plėtoti kapitalo rinkų sąjungą (KRS).

Šios iniciatyvos imamasi remiantis 2020 m. Kapitalo rinkų sąjungos veiksmų plano 11 veiksmu, kuriuo Komisija įsipareigojo užtikrinti, kad tarpvalstybinių investicijų rezultatai būtų labiau nuspėjami, kiek tai susiję su nemokumo procedūromis. Ja siekiama suderinti konkrečius materialinės teisės aspektus, susijusius su įmonių (ne bankų) nemokumu, kad nemokumo režimai taptų veiksmingesni ir sumažėtų tarpvalstybinių kreditorių informacijos ir mokymosi išlaidos, atsirandančios dėl nepakankamo suderinimo. Ja taip pat siekiama sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinėms investicijoms ir konkurencijai, kartu užtikrinant sklandų bendrosios rinkos veikimą, kaip nustatyta SESV 114 straipsnyje.

Skirtinga valstybių narių pradinė padėtis, teisės tradicijos ir politikos prioritetai reiškia, kad nacionalinio lygmens materialinės nemokumo teisės reformos tikriausiai neužtikrins pakankamos konvergencijos, nepaisant kai kurių pastaraisiais metais pradėtų reformų. Todėl, siekiant užtikrinti, kad problema būtų išspręsta, reikia imtis veiksmų Europos lygmeniu.

Galimi sprendimai

Remiantis restruktūrizavimo ir nemokumo teisės ekspertų grupės pateikta informacija, specialiu tyrimu ir suinteresuotųjų subjektų nuomonėmis, nustatyti du politikos galimybių rinkiniai. Šie duomenų šaltiniai, taip pat 2020 m. Europos bankininkystės institucijos atlikto lyginamojo tyrimo duomenys ir Pasaulio banko verslo veiklos rodikliai taip pat buvo naudojami galimybės palyginti ir jų poveikiui įvertinti. Dvi svarstytos galimybės yra tikslinio suderinimo galimybė (1 galimybė) ir išsamesnio suderinimo galimybė (2 galimybė),

abi įgyvendinamos direktyva. Galimybė pateikti tik rekomendaciją buvo atmesta, nes mažai tikėtina, kad nustatyta problema būtų išspręsta.

Siūlomos galimybės skirtos trimis pagrindiniams nemokumo teisės aspektams: i) turto susigrąžinimui iš likviduoto turto, ii) procedūrų veiksmingumui ir iii) nuspėjamam bei teisingam susigrąžintos vertės paskirstymui kreditoriams. Jos visų pirma apima klausimus, susijusius su sandorių vengimu, turto atsekimu, direktorių pareigomis ir atsakomybe, veikiančios įmonės pardavimu (įmonės perėmimu nemokumo atveju), nemokumo veiksmu, specialiu nemokumo režimu labai mažoms ir mažosioms įmonėms, reikalavimų eiliškumu ir kreditorių komitetais. 2 galimybė apima visus 1 galimybės elementus, kuriuos papildo platesnio užmojo priemonės, susijusios su visais trimis pirmiau minėtais pagrindiniais aspektais.

Analizėje vertinamos galimybės, susijusios su trimis tikslais: ar jomis i) galima užtikrinti didesnę susigrąžinimo vertę, ii) sutrumpinama nemokumo procedūrų trukmė ir iii) sumažinamas teisinis netikrumas ir informacijos išlaidos. Analizėje taip pat atidžiai atsižvelgiama į jų išlaidų efektyvumą ir darną.

Tinkamiausios galimybės poveikis

Remiantis efektyvumo ir veiksmingumo palyginimu, kaip tinkamiausia pasirinkta 1 galimybė (tikslinis suderinimas direktyva). Atlikus visapusišką analizę nustatyta, kad išsamesnis suderinimas (2 galimybė) duotų daugiau naudos dviem iš trijų tikslų, tačiau tai taip pat brangiau kainuotų, visų pirma dėl galimo nesuderinamumo su kitais teisės aktais (nuosavybės teise, įmonių teise, darbo teise). Tikslinis suderinimas (1 galimybė) duotų panašios naudos (kaip 2 galimybė), tačiau ekonomiškai efektyviau.

Tikimasi, kad tinkamiausia galimybė duos didelės ekonominės naudos investuotojams (kreditoriams), įmonėms, įskaitant MVĮ, ir apskritai visai ekonomikai. Visų pirma kreditoriams bus naudingas numatomas didesnės vertės susigrąžinimas, taip pat mažesnės informacijos ir mokymosi išlaidos. Investuotojai iš trečiųjų valstybių gaus panašios naudos – investuoti į ES jiems taps patraukliau. Įmonėms visoje ES bus taikomi vienodesni nemokumo režimai ir sumažės teisinis netikrumas dėl to, kas nutiks, jei jos taptų nemokios. Tiesioginės naudos labai mažoms ir mažosioms įmonėms duos specialaus supaprastinto nemokumo režimo, kuris bus proporcingesnis jų poreikiams, sukūrimas.

Iš kokybinio ir kiekybinio vertinimo matyti, kad dėl tikslinio suderinimo gali labai sumažėti ir išlaidos, ir susigrąžinimo trukmė. Tikimasi, kad dėl to susigrąžinimo normos padidės maždaug 1,5 procentinio punkto, o tai, ekstrapolijuojant empirinius įverčius ekonominiuose tyrimuose, galėtų lemti finansavimo išlaidų sumažėjimą 1,5 bazinio punkto ir tarpvalstybinio portfelio turto padidėjimą maždaug 1,5 procentinio punkto. Remiantis turimais duomenimis ir patikimomis prielaidomis, numatoma, kad tiesioginė ir netiesioginė nauda per metus viršys 10 mlrd. EUR. Be to, tikimasi, kad bendros išlaidos bus ribotos (ir iš esmės atitektų valstybėms narėms). Taip pat numatoma, kad įmonės patirs tam tikrą netiesioginių išlaidų dėl didesnės direktorių atsakomybės. Inicatyva taip pat gali daryti teigiamą, nors ir nedidelį,

poveikį skaitmeninimui, perėjimui prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir darnaus vystymosi tikslams.